

ДУБЕНСЬКИЙ ДА ВІНЧІ

Є люди, до яких ставишся з особливим трепетом та повагою. Звичайно, таких не багато, але вони є. І певно, що той трепет та повагу викликає аж ніяк не зовнішня привабливість людини, її матеріальні статки, а лишень відчуття того, що людина на місці, вона розумна та щедро обдарована Богом талантом...

Нещодавно виявила для себе формулу щастя. Щастя – це творчість. Коли можеш піднятися з грішної землі, нехай лишень уявою, і ширяти десь далеко за хмарами, бачити те, чого не дано побачити іншим.

Микола Тимчак, на превелике щастя, є саме такою людиною. Заглибленою у свій внутрішній світ, але у жодному випадку не відлюдкуватою, як окремі митці, а людиною, приязною, готовою завжди прийти на допомогу.

Наша з ним зустріч була не випадковою, адже протягом певного часу я виношувала тему майбутньої розмови, шукала нагоди і нагода знайшлася. Адже мистецька скарбниця Дубна поповнилася ще двома прекрасними шедеврами (я не побоююсь цього слова). Це два твори: із зображенням легендарного героя нашого краю Тараса Бульби, прип'ятого до вікового дуба, що потопав у вогні, та іншої картини, на якій милує око витончена, проте страшенно рішуча, постать княжни Беати Дольської, на честь якої й названо одну з вартових веж Дубенського замку – Дівочу вежу. Так от, ці два шедеври нині тішать туристів та й просто дубенчан, які люблять випити філіжанку кави у кафе „Дубенчанка”, що затишно примостилося під мурами замку.

Та, звичайно, про свої твори краще говорити майстру, він може розповісти про ті недоспані ночі, адже саме він виплекав, викохав та врешті-решт подарував людям.

– Отже, нині маємо дві чудові картини. Процес їх створення, певно, забрав багато часу та сил?

– Нині час такий настав, що художник, аби нормально жити, мусить виконувати й інші творчі проекти. Зокрема, таким проектом для мене є оформлення церков. Я можу пишатися тим, що мій пензель малював ікони у Спасівській церкві, Миколаївському соборі та інших церквах району. Миколаївський собор, взагалі, вважаю своїм дітищем. Адже до останнього стояв, відвойовуючи його та перетворюючи у храм, після того, як там знаходились складські приміщення. Практично все, що у храмі зроблено, від різьби до малювання – моя робота.

Що стосується цих двох полотен, то у них є своя передісторія. Ще досить давно я мав пропозицію до Дубенської „Провіті”, аби у нашому місті з'явилося кафе, яке б стало місцем зібрання творчих людей та інтелігенції Дубна. Де були б страви, що притаманні саме кухні нашої місцевості.

Той культурно-мистецький центр міг би з'явитися у стінах Луцької брами, та не все сталося, як гадалося.

Нині ж до мене звернулися власники кафе „Дубенчанка” – пані Ярослава та пан Микола Марчуки – і запропонували трішки почаклувати над інтер'єром, аби він набув національних рис та колориту, притаманного Дубну. Перше, що я вирішив – інтер'єр обов'язково мусить оздоблювати живописні речі. І сам Бог велів у місцині, що знаходиться під мурами замку і де зупиняються туристи, втілити легенди та історичну правду, якими оповитий Дубенський замок. Знаючи душу та потрібизм пані Ярослави та пана Миколи, я зрозумів, що не помилився.

– Творчий задум потребував живлення, маю на увазі архіви Дубенського заповідника?

– Звичайно, довелось і архіви піднімати, і повість Гоголя перечитувати, та й музейні працівники мені допомагали інформацією. До прикладу, мусив звіряти, який був тогочасний одяг.

– Отже, ідея виникла не раптово?

– Зовсім не раптово. Адже того ж Тараса Бульбу я виношував у своїй уяві досить значний час, у мене є різьблена скульптура, що зображує цю славу літературну постать.

– Цікаво, чи мають Ваші персонажі прототипів у реальному житті, чи вони є суто витвором вашої творчої уяви?

– Я спробую пояснити процес написання інших своїх полотен. Візьмемо хоча б „Шевченка у Підлужжі” та „Роксолану”. Звичайно, що з когось вони писалися, позували реальні люди. Обличчя Шевченка, до речі, я малював з себе, дивився у дзеркало.

Ілюстрація М. Тимчака до його книги „Співаниця”.

Горельєф „Тарас Бульба”

Я ще раз повторюся, але такі речі з пальця не висмокчеш. Обличчя мусить бути природним. повинно бути відчуття, що то реальна людина.

Також, окрім звичного копіювання, я намагаюся втілювати у кожному зі своїх полотен філософський підтекст.

Ну, ось хоча б погляньте на ікону, яку я намалював у восьмому класі і на якій зобразив дві постаті: Ісуса, що несе важкий хрест на плечах, піднімаючись на Голгофу, та маленьку єврейську дитину. Мені тоді хотілося бачити контраст між натовпом, що кричав „розпни його, розпни” та поглядом малої невинної дитини, яка бачить страждання, та не розуміє жорстокості людей.

– І, певно, у „Тарасові Бульбі” та „Княжні Беаті” варто також шукати якийсь філософський підтекст?

– Звичайно, варто, і варто шукати той підтекст у самій постаті Тараса. Адже Тарас – це і є ота незнищенність українського козацтва, українського духу. Навіть якщо йти за текстом Гоголя, то в останні хвилини свого життя він не думав про себе, його голову я обернув на річку, туди, де знайшли можливість тікати козаки. Тобто до останньої миті він був зі своїми побратимами.

– Для художника важливе вміння абстрагуватися, чи, навпаки – варто більш проинятися життям, поринути у нього?

– Відчуття під час створення якоїсь конкретної роботи описати надзвичайно складно. По-перше, ти відчуваєш, що Божий дар працює. Коли ж ти працюєш у церкві, то відчуваєш те у десять чи, може, й сто разів сильніше.

подібним до обличчя моєї мами, то є момент одкровення, розмови з Богом. Саме тому я не підписую своїх робіт, до слова, я чиню так, як колись робили монахи, бо вважали, що у церкві їхньою рукою водить Бог. І те, що я можу працювати у храмах, де люди моляться та бажають один одному лише добра, для мене найбільша нагорода.

– Давайте торкнемося іншого аспекту творчості. Нині навіть неозброєним оком можна простежити, що українські художники розділені на два табори: столична світська тусовка, яка створює свій продукт, що нині є модним і сприймається на „ура”. Також існує інший табір – художники, що творять по-справжньому вартісні речі, але їхні імена ніде не фігурують. Підсумовуючи вищесказане, в мистецтві існує таке поняття, як мода?

Ікона у Дубенському Свято-Миколаївському соборі. Робота М. Тимчака.

Адже тишишся тим, що не змарнував того, що тобі дали тато, мама та й сам Господь. Це неймовірно відчуття, коли ти малюєш ікони, до яких люди згодом молитимуться. На превеликий жаль, у протестантських церквах немає мальованих ікон. У чомусь я їх можу зрозуміти, адже ікони трапляється бачити Бога, зображеного з двома лівими ногами та шістьма пальцями. То страшно, але таке є. Проте на захист православної церкви мушу сказати, що ще апостола Луці належить створення портрета Божої Матері. Він увіковічив її образ для нащадків. Нещодавно копія цієї ікони була у Миколаївському соборі і ми всі її бачили.

Я вкладаю в написання ікон все своє серце, душу. Тому не варто дивуватися, що часом лик Божої Матері може бути

– На превеликий жаль, це нині й справді є, і воно є не лише у малярстві, але й у музиці, літературі. Це є, і воно має право на існування.

Сьогодні престижно малювати щось незрозуміле, аби усі лишень здогадувалися. Можливо, я прибічник класики, та для мене немає нічого особливого у полотні, яке художник й сам до кінця не розуміє та не усвідомлює.

– Але ж погодьтеся, що нині саме такі роботи розходяться та й вартують вони не дешево. Можливо, у цьому й проявляються оті перші паростки деградації, чи, навпаки – добре, що ми вчимося мислити образами, відкидаючи реальний світ?

– Ви праві у тому, що якась деградація у цьому присутня. Пам'ятаєте, ми колись говорили про плюралізм та демократію. Так ось зараз ця вседозволеність – у всьому, не існує жодних табу і це, на жаль, дуже погано.

Мені близькою є тема літератури, і я можу сказати, що за те читиво, яке нині видається, – соромно. Та, зрештою, візьмемо телебачення. Це справді страшно, а ми навіть не зважаємо на це. Хоча вже у молоді з'явилося передчуття невідворотності та приреченості. Візьмемо ті ж Різдвяні свята. Свято, та немає повного відчуття радості.

– Давайте поговоримо для порівняння про той же Львів. Там на вернісажі художники мають змогу не лише виставляти, але й продавати свої полотна; чи дубенчанам спадала на думку ідея створення подібного вернісажу?

– Така ідея виникала у мене. Я навіть ставив це питання, озвучене Миколою Пшеничним, на голосування депутатів міської ради. Проте з невідомих причин моя пропозиція повисла у повітрі, хоча, звичайно, вернісаж був би чудовою окрасою міста, та й художники мали б змогу поспілкуватися, виставити свої полотна, реалізувати їх. Я й зараз вважаю, що для міста це було дуже добре.

– І на завершення просте запитання – у чому черпаєте натхнення?

– О, то у дійсності дуже складне запитання. Ну, ось хоча б Ви прийшли – і надихнули, зараз піду до майстерні та буду далі прашувати, дружина надихає, надихають рідні люди, природа. Та, взагалі, натхнення дуже важко охарактеризувати словами, це, певно, те ж саме, що описати кохання. Воно або є, або його немає, але даги цьому всьому словесне визначення доволі складно.

*Інна МОСКАЛЬЧУК,
м. Дубно.*